

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه صد و دوازدهم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

اعوذُ بِاللّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

«سورة مبارکه مجادله»

آیات ۱۰ - ۹ از سورة مبارکه مجادله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ❁

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْأَيْمِ وَالْعُدْوَانِ وَ مَعْصِيَةِ

الرَّسُولِ وَ تَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَ التَّقْوَى وَ اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾

إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ لَيْسَ بِضَارٍّ لَهُمْ شَيْئًا إِلَّا

بِإِذْنِ اللَّهِ وَ عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

ترجمه آيات ۱۰ - ۹

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، وقتی که با هم سر به گوشی حرف می‌زنید، نجوای به گناه و دشمنی و سرپیچی از فرمان پیغمبر نکنید، بلکه نجوای به خوبیها و سفارش به تقوی کنید و تقوای خدائی که نزد او محشور می‌شوید داشته باشید. (۹)

جز این نیست که سر به گوشی کردن از جانب شیطان است، برای اینکه مؤمنین را محزون کند، ولی نمی‌تواند هیچ گونه ضرری به آنها برساند، مگر با اذن خدا. و مؤمنین بر خدا توکل می‌کنند. (۱۰)

برداشت از آیات ۱۰ - ۹ (نجوا)

سالک الی الله باید در بین دوستان خود که نشسته است نجوا نکند به خصوص در مسأله گناه و دشمنی با خوبان و انحرافات از دین زیرا نجوا از ناحیه شیطان دستور داده می‌شود که دوستان و مؤمنین را محزون کند ولی می‌تواند انسان برای این که دیگران را به خوبی و تقوی وادار نماید نجوا کند به خاطر این که ممکن است شخصی از دوستان تقوایش را از دست داده باشد و نجوا کننده بخواهد او را امر به معروف نماید باید علنی

این کار را انجام ندهد لذا خدای تعالی این گونه نجوا را استثناء فرموده است.

آیه ۱۱ از سوره مبارکه مجادله

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَ إِذَا قِيلَ انشُزُوا فَانْشُزُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

ترجمه آیه ۱۱

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، وقتی به شما گفته می‌شود: در مجالس به دیگران جای دهید، پس جای دهید. خدا به شما وسعت خواهد داد و زمانی که گفته می‌شود: برخیزید، پس برخیزید. خدا درجات کسانی را که ایمان آورده و کسانی که به آن‌ها علم داده شده است که از شما باشند، بالا می‌برد و خدا به آنچه می‌کنید آگاه است. (۱۱)

برداشت از آیه ۱۱ (آداب نشستن در مجالس)

سالکین الی الله باید در مجلسی که نشسته‌اند رعایت اهل مجلس را بکنند که اگر جا برای نشستن هست خیلی چسبیده به یکدیگر نشینند و اگر جا نیست جا برای دیگران باز کنند و اگر صاحب منزل یا کسانی که احساس می‌کنند برای صاحبخانه، نشستن مزاحمت دارد و به آن‌ها گفتند برخیزید، او هم برخیزد و بداند که خدای تعالی برای کسانی که به آن‌ها علم داده است درجات پر ارزشی قائل شده و خدا به تمام اعمال بشر آگاه است.

آیات ۱۷ - ۱۴ از سوره مبارکه مجادله

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَ

يَحْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَ هُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٢﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَاباً شَدِيداً إِنَّهُمْ

سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ

عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٦﴾ لَنْ تَغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَ لَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئاً

أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

ترجمه آیات ۱۷ - ۱۴

آیا نمی بینی کسانی را که دوستی کردند با قومی که خدا بر آنها غضب کرده است؟ آنها از شما نیستند و از آنان هم نیستند. آنها قسم دروغ می خورند و حال آنکه خودشان می دانند. (۱۴)

خدا برای آنها عذاب سختی آماده کرده است. قطعاً آنها بد چیزی را عمل کرده اند. (۱۵)

قسمهای خود را سپری برای خود قرار داده اند و مانع از راه خدا شده اند. پس برای آنها عذاب خوارکننده ای خواهد بود. (۱۶)

اموالشان و اولادشان به چیزی آنها را هرگز از عذاب خدا بی نیاز نمی کند. این ها اهل آتش اند که در آن جاودانه می مانند. (۱۷)

برداشت از آیات ۱۷ - ۱۴ (نشست و برخاست با افراد بد)

سالک الی الله نباید با کسانی که خدا به آنها غضب فرموده و با کسانی که قسم دروغ می خورند و قسم را برای خود سپری قرار داده اند که مانع از راه خدا بشوند دوستی کند زیرا این ها اهل جهنم اند و مال و اولادشان آنها را از جهنم نجات نمی دهد.

آیه ۱۹ از سوره مبارکه مجادله

اسْتَخُوذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنْسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ

ترجمه آیه ۱۹

شیطان بر آن‌ها مسلط شده، یاد خدا را از ذهنشان برده. این‌ها حزب شیطانند. همه آگاه باشند که حزب شیطان همان زیانکارانند. (۱۹)

برداشت از آیه ۱۹ (حزب شیطان)

سالک الی الله نباید کارهایی که شیطان را به سوی او می‌کشاند و او را از یاد خدا غافل می‌کند و در گروه شیطان سیرتانی که زیان کارند قرار می‌دهد انجام دهد.

آیات ۲۲ - ۲۰ از سوره مبارکه مجادله

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿٢٠﴾ كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ

أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢١﴾ لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ

الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ

إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ

وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

قطعاً کسانی که با خدا و پیغمبرش دشمنی می‌کنند، آن‌ها در زمره ذلیل‌ترین‌اند. (۲۰)
خدا برای خودش چنین ثبت کرده است که من و پیامبرانم غلبه پیدا می‌کنیم. قطعاً خدا قویّ عزیز است. (۲۱)

هیچ قومی را که به خدا و روز قیامت ایمان داشته باشند، نمی‌بایی که اظهار دوستی کنند با کسانی که خدا و رسولش را دشمن می‌دارند و اگر چه پدران آن‌ها باشند یا فرزندان آن‌ها باشند یا برادران آن‌ها باشند یا خویشاوندان و عشیره آن‌ها باشند. در دلهای این گروه ایمان ثبت شده است و خدا با روح ایمان آن‌ها را تأیید فرموده است و در بهشت‌هایی که از دامن آن نهرها جاری است و همیشه در آن هستند، داخلشان می‌فرماید. خدا از آن‌ها راضی است و آن‌ها از خدا راضی هستند. این‌ها حزب‌اللاّه‌اند. آگاه باشید که حزب‌الله همان رستگارانند. (۲۲)

برداشت از آیات ۲۲ - ۲۰ (دشمنی با خدا)

سالک الی الله به وسیله اعمالش نباید با خدا و پیغمبر اکرم ﷺ دشمنی کند چون اگر این چنین بود روزی بالاخره ذلیل‌ترین افراد خواهد بود و خدای تعالی این گونه قرار داده است که در آخر پروردگار متعال و پیامبران ﷺ بر همه چیز غلبه پیدا می‌کنند. زیرا خدای تعالی قویّ عزیزی است. سالک الی الله نباید به وسیله دوستی با دشمنان خدا، خدای تعالی را به غضب در بیاورد اگر چه این دشمنان پدرانشان یا فرزندانشان یا برادرانشان یا اقوامشان باشند زیرا اگر بخواهد که ایمان در قلبش ثابت شود و روح ایمان او را کمک کند و داخل بهشتش نماید و خدا از او راضی شود و او هم از خدا راضی گردد و جزو حزب‌اللهی که رستگارانند قرار بگیرد باید از دوستی با این‌ها خودداری نماید.

«سوره مبارکه حشر»

آیات ۱۰ - ۲ از سوره مبارکه حشر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ❀

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا

ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرِجُوا وَ ظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ
 حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَ
 أَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْ لَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ
 الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
 شَاقُّوا اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ مَنْ يُشَاقِّ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾ مَا
 قَطَعْتُمْ مِنْ لَيْنَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَ لِيُخْزِيَ
 الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾ وَ مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَ
 لَا رِكَابٍ وَ لَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ﴿٦﴾ مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِدِ
 الْقُرْبَى وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسَاكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ
 الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَ مَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَ مَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَ
 اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾ لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا
 مِنْ دِيَارِهِمْ وَ أَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَ رِضْوَانًا وَ يَنْصَرُونَ لِلَّهِ
 وَ رَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾ وَ الَّذِينَ تَبَوَّأُوا الدَّارَ وَ الْإِيمَانَ مِنْ

قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَ
يُؤْتِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾ وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا
رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾

ترجمه آیات ۱۰ - ۲

خدا آن کسی است که کفار از اهل کتاب را در اولین برخورد از خانه‌هایشان بیرون کرد. شما گمان نمی‌کردید که آن‌ها خارج گردند و آن‌ها هم گمان نمی‌کردند که برج و باروهای محکمشان آن‌ها را از قدرت پروردگار حفظ نکند. پس قدرت خدا از جایی که گمان نمی‌کردند، به سوی آن‌ها رفت و در دل‌هایشان رعب و ترس انداخت. با دست‌های خودشان و دست‌های مؤمنین خانه‌هایشان را خراب کردند. پس عبرت بگیرید، ای صاحبان بصیرت. (۲)

و اگر خدا برای آن‌ها ترک وطن را مقدر نمی‌فرمود، خدا در دنیا عذابشان می‌کرد و در آخرت هم برای آن‌ها عذاب آتش بود. (۳)

آن به خاطر این است که با خدا و پیامبرش درافتادند و کسی که با خدا در بیفتد، پس قطعاً عقاب خدا شدید است. (۴)

هر چه از درخت با ارزش خرما را قطع کردید، یا آن‌ها را به جای خود به روی ریشه‌هایشان گذاشتید، همه به اذن خدا و برای اینکه فاسقان را خوار و رسوا کند، بوده است. (۵)

و آنچه را که خدا به رسولش از آنان برگردانده، چیزی است که شما برای کسب آن نه اسبی تاختید و نه رکابی زدید، ولی خدا پیامبران خود را بر هر کس که بخواهد پیروز می‌کند و خدا بر هر چیزی قادر است. (۶)
آن عایداتی که از اهل قریه‌ها خدا برای رسولش قرار می‌دهد، مال خدا و مال رسولش و مال

خویشاوندانِ نزدیک پیامبر و یتیمها و مسکینها و در راه مانده‌ها است. چرا؟ برای اینکه در بین ثروتمندان شما آن عایدات دست بدست نگردد و هر چه پیغمبر برای شما آورده، آن را بگیرید و آنچه را که از آن ممنوعتان کرده، پس ممنوع شوید و تقوای الهی را پیشه کنید که قطعاً خدا کیفر شدیدی دارد. (۷)

برای فقرای از هجرت‌کنندگانی که از شهرهایشان و اموالشان اخراج شده‌اند و آن‌ها فضلی از خدا و رضایت او را می‌خواهند و خدا و پیامبرش را یاری می‌کنند، این‌ها همان راستگویانند. (۸)

و کسانی که قبل از این‌ها خانه گرفته و ایمان آورده‌اند و مهاجرین به سوی آن‌ها را دوست می‌دارند و در دلهای خود نیازی از آنچه به مهاجرین داده می‌شود، احساس نمی‌کنند و آن‌ها را در اموالشان بر خودشان، هر چند خودشان نیازمند باشند، مقدّم می‌دارند و کسی که نفس خودش را از بخل و حرص نگه دارد، پس آن گروه همان رستگارانند. (۹)

و کسانی که بعد از آن‌ها آمده‌اند می‌گویند: پروردگار ما، ما را و برادران ما را که بر ما در ایمان پیشی گرفته‌اند، بیامرز و در دلهای ما کینه‌ای برای کسانی که ایمان آورده‌اند، قرار نده. پروردگار ما، قطعاً تو رؤوف مهربانی هستی. (۱۰)

برداشت از آیات ۱۰ - ۲ (چند دستور برای موفقیت)

سالک الی الله باید مسائل زیر را معتقد باشد و به کار ببندد:

اول: خدا را قادر بر همه چیز بداند و از کفار و دشمنان نه‌راسد و از همه مسائلی که اتفاق می‌افتد و یا تاریخ گذشتگان به او می‌گوید عبرت بگیرد.

دوم: اگر می‌بیند که خدای تعالی به کفار مهلت می‌دهد و در دنیا با همه قدرتی که دارد آن‌ها را عذاب نمی‌کند در آخرت بالاخره آن‌ها را به عذاب آتش مبتلا خواهد فرمود.

سوم: آن چه در دنیا و آخرت از عذاب بر کفار می‌رسد به خاطر این است که با دستورات خدا و پیامبر ﷺ در افتاده‌اند.

چهارم: باید بداند که وساطت رسول اکرم ﷺ و ائمه اطهار علیهم‌السلام در تمام چیزها کاربردش خیلی بیشتر از فعالیت‌های مهم سیاسی و غیره است که انجام می‌دهد.

پنجم: باید کوشش کند که در تمام مسائل علمی و عرفانی و دینی تحت فرمان رسول اکرم ﷺ باشد و

آنچه را پیغمبر ﷺ فرموده محکم بگیرد و آن چه را که نهی کرده بر خود ممنوع کند و تقوای الهی را کاملاً رعایت نماید.

ششم: رستگاری و فلاح را در یاری خدای تعالی بداند و فقر و ثروت را مایه رستگاری و عدم رستگاری خود نداند.

هفتم: اگر می خواهد رستگار شود فقرای از مؤمنین را در اموال خود بر خود مقدم بدارد و بداند کسی که خود را از بخل و حرص نگه می دارد رستگار واقعی است.

هشتم: در دعاها بگوید: خدایا من و برادرانی که بر من در ایمان سبقت گرفته اند بیامرز و آنها را از رحمت خود بهره مند فرما.

نهم: و در دعاهای خود از خدای تعالی بخواهد که کینه ای از اهل ایمان در دلش نباشد و خدا را رثوف و دارای مهربانی خاص الخاص بداند.